
YOSHLARNI HARBIY VATANPARVARLIK RUHIDA TAYYORLASH

Qarshiyev Azamat

Nizomiy nomidagi TDPU Harbiy ta'lim fakulteti, o'qituvchisi

Annotatsiya

Mamlakatimizda yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash borasidagi ishlarni yanada kuchaytirish va sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, nodavlat notijorat tashkilotlari va fuqarolik jamiyatining boshqa institutlarini bu sohaga keng jalb etish, O'zbekiston fuqarolarining ijtimoiy-siyosiy ongi va dunyoqarashi, fuqarolik pozitsiyalarini vatanparvarlik asosida kamol toptirish maqsadida Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash kontsepsiyasi loyihasi ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar, yoshlarni, harbiy, vatanparvarlik, dunyoqarashi, pozitsiyalari,

Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash Kontsepsiyasi (keyingi o'rinlarda – Kontsepsiya) – mamlakatimizda amalga oshirilayotgan yoshlarga oid davlat siyosatining asosiy tamoyil va ustuvor yo'nalishlari asosida ishlab chiqilgan bo'lib, hozirgi murakkab globallashuv davrida, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari shiddat bilan rivojlanib borayotgan bir sharoitda yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash bilan bog'liq dolzarb vazifalar va ularni hal etish yo'llari, davlat va nodavlat tashkilotlar, oila, mahalla, ta'lim-tarbiya institutlarining bu boradagi roli va ahamiyatini, o'zaro hamkorligini milliy va xalqaro huquqiy normalarni hisobga olgan holda belgilab beradi.

Konsepsiyada yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga oid mavjud tizimga tanqidiy baho berilib, uni mamlakatimizni 2017—2021 yillarda rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi talablari asosida milliy va jahondagi ilg'or tajribalar, bugungi O'zbekiston hayotidagi real ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar bilan uyg'un ravishda takomillashtirish masalasiga alohida e'tibor qaratiladi.

Mazkur Konsepsiyada yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash masalasiga jismonan va ma'nan sog'lom avlodni tarbiyalashga oid yaxlit ta'lim-tarbiya tizimining uzviy va ajralmas bir qismi sifatida qaraladi.

Ona Vatanimizni ko'z qorachig'idek asrash, uning shuhratini dunyoga tarannum etish bilan bog'liq eng muhim tushunchalar, hayotiy va professional

ko‘nikmalarni ilmu ma‘rifat asosida yoshlarning qalbi va ongiga ilk bolalik davridan boshlab singdirib borish va shu tariqa O‘zbekistonning haqiqiy vatanparvar fuqarolarini tarbiyalash Kontseptsiyaning asosiy ma‘no-mazmunini tashkil etadi.

“Yosh avlodimizda qat‘iy hayotiy pozitsiya va Vatanimiz taqdiri uchun yuksak mas‘uliyat tuyg‘usini shakllantirish alohida muhim ahamiyatga ega. Shuni hisobga olib, mamlakatimizda o‘rta maktabdan boshlab oliy o‘quv yurtlarigacha qamrab oladigan uzluksiz harbiy ta‘lim va vatanparvarlik tarbiyasi bo‘yicha o‘ziga xos noyob va yaxlit tizim yaratilmoqda” deb takidlagan edi prezidentimiz Sh.M.Mirziyoev. Bugungi kunda yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ishlarini muvofiqlashtirish, yaxlit tizimga solish, mazkur ishlar ko‘lamdorligi va natijadorligiga erishish chora-tadbirlari talab darajasida olib borilmayotganligi, yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ishlarida davlat va nodavlat tashkilotlari, ta‘lim muassasalari va keng jamoatchilik ishtirokining sustligi, yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash sohasida Qurolli tuzilmalar, davlat hokimiyati organlari, jamoat birlashmalari va ta‘lim muassasalari o‘rtasida samarali hamkorlikning to‘g‘ri yo‘lga quyilmaganligi, mahallalarda, ta‘lim muassasalarida va harbiy qismlarda yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ishlarini prinsipial jihatdan yangicha yondashuv asosida yo‘lga qo‘yish va tizimga solishga hayotiy muhim ehtiyoj sezilayotganligiga guvoh bo‘lamiz.

Oldingi mashg‘ulotlarimizda biz yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ba‘zi shakllarini ko‘rib chiqdik. Bular: Ma‘ruza, mavzuviy kechalar, nazariy konferentsiyalar, mehnat va urush faxriylari bilan uchrashuvlar, xalqimiz mehnat va jangovar shon-shuhrati joylariga sayohatlar uyushtirish. Qay bir harbiy vatanparvarlik tarbiyasi shaklini tanlamaylik, ular hammasi bitta maqsadni ko‘zlab amalga oshiriladi, ya‘ni yoshlarni O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarida xizmat qilish, armiyaga muhabbat, Vatan himoyasiga doim tayyor turishga tayyorlash maqsadiga aniq yo‘l ko‘rsatishdan iboratdir. Ushbu ma‘ruzada biz yoshlarning Qurolli Kuchlar safidagi xizmatida, armiyaga muhabbat, Vatanni himoya qilish uchun zarur bo‘lgan xislatlarni tarbiyalashda badiiy adabiyot, kino, teatr va tasviriy san‘atning ahamiyati to‘g‘risida gapirib o‘tmoqchimiz. Bu odamlar kimlar, nima uchun biz ularni buyuk deb ataymiz, Vatanimiz uchun ular nimalar qilganlar bularni biz badiiy, tarixiy adabiyotlarni

o'rgansak, kino, teatrlarga borib, tasviriy san'at – rassomchilik, grafika, tarixiy va xotira joylari muzeylariga borsak bilib olishimish mumkin. Adabiyotlar o'quvchilarni Vatanni himoya qilishning ming yillik an'analari haqida o'ylashga majbur etadi, Vatanning mustaqilligi uchun tarixiy janglar qahramonlari bilan faxrlanish hissini uyg'otadi. Xalqning buyukligini ko'rsatadi, Vatanni himoya qilishga chorlaydi, dushmanga nafrat uyg'otadi. Adabiyot o'quvchilarga Vatan uchun kurash ahamiyatini ochib beradi, yoshlarga butun yuragi bilan bu kurash chiroyi va oliyanobligini ochib beradi. Malika To'maris, cho'pon Shiroq, Spitamen, Muqanna, A.Temur, Ulug'bek, Bobur, S.Raximov, L.Alieva, K.Suyunova obrazlari o'quvchi yoshlar uchun ma'naviy namuna hisoblanadi. Xalqning o'z mustaqilligi uchun kurashiga bag'ishlangan adabiy asarlar o'quvchilarga urushlarning yuzaga kelishi

sabablarini tushunish, O'zbekiston xalqlarining o'z mustaqilligi uchun qahramonona jasoratlari ma'naviy sabablarining chuqur asoslarini tushunishga yordam beradi. Urush haqidagi bizning asarlarimiz qahramonlar ma'naviy dunyosini og'ir sinovlarda ochib beradi, o'quvchilar ongida Vatan va butun dunyoda tinchlik himoyachilari namunasini yaratib va o'rgatib qolishiga intiladi. (Taqlid etish uchun misollar keltiring). Badiiy adabiyot ikki vazifani bajaradi desak bo'ladi. Birinchidan o'rganish bilishni. Kitobni o'qib yoshlar dunyoni o'rganadilar, bilimlarini oshiradilar, ular tabiat sirlarini bilib oladilar, xalqlar tarixi ulug'ligidan xabardor bo'ladilar. Badiiy adabiyot o'quvchini ming yillik o'tmishga va kelajakka olib o'tishi mumkin. Uning ulug' qadr qimmatini ana shundadir. Ikkinchidan tarbiyaviy. U o'z sevimli qahramonlari bilan qo'shilib birlashib ketadi, xuddi ularning hayoti, fikri, jasorati harakatlari bilan yashay boshlayotgandek bo'ladi. Kitob qahramonlari o'quvchilar qalbida chuqur iz qoldiradi. O'quvchi, ayniqsa, yoshlar o'z qahramoniga o'xshashni xohlaydi, undan ibrat olish, uning qahramonliklarini qaytarishni orzu qiladilar, Albatta shu bilan maqsadga muvofiq va ancha foydali tarbiyaviy beradi. Bunda gap vatanparvarlik ruhida yozilgan, Vatanga muhabbat haqidagi fikr ifodalangan, uni himoya qilish, o'z xalqi qahramonona tarixi, uning madaniyati, turmushi, odatlari va ajdodlari buyuk jasoratlari haqida yozilgan kitoblar nazarda tutiladi. Badiiy adabiyot, kino, teatr va tasviriy san'at fashizmga qarshi kurashda o'zining qimmatli rolini o'ynaydi. Ular xalqning ma'naviy ruhini ko'tardi, ayniqsa urushning boshlanishi davrida. Vatan himoyasiga qaratilgan plakatlariga

hayajonlanmasdan qarab bo'laydi. Radio orqali so'zlarni eshitishlari bilan odamlar ko'zidan ko'z yoshi qalqib chiqar edi. Buyuk yozuvchilar shunday asarlar yaratdilar, ya'ni "Tiriklar va o'liklar", "Ular Vatan uchun jang qilganlar", "Dushman orqasidagi urush" kabilar shular jumlasidandir. Kinomatografiya juda keskin ravishda ildamlab ketdi. Ekranlarda o'lmas nodir asarlar yaratildi: "Ular Vatanni himoya qiladilar", "Soat yarim kechada to'xtadi", "Farxodning jasorati", "26 chisi otilmasin" va boshqalar. Harbiy yozuvchilarning ko'pgina asarlari ekranlashtirildi. Teatr sahnalarida harbiy mavzu ustun turdi. Boshqacha qilib aytganda butun ijodiy ziyolilar fashizmga qarshi umumxalq kurashiga qo'shildilar. Shuni aytish kerakki, ular o'z burchlarini sharaf bilan bajardilar va dushman ustidan g'alaba uchun o'z hissalarini qo'shdilar. Bu buyuk qahramonlik nimadan iborat edi? Birinchidan, asosiysi, ular g'alabaga bo'lgan ishonchni mustahkamladilar. Vatan uchun eng qiyin damlarda ruhan tushmaslikka, oxirgi tomchi qoni qolguncha urning har bir qarichini himoya qilishga chaqiradilar, ularning kitoblari, she'r, kinofilmlari, plakatlari, asarlari er yuzida hayot uchun jangga chorlaydi, shavqatsiz, qonli lekin zarur bo'lgan jangga chorlaydi. Ular xalqqa eng qiyin onlarda yordamga keldilar. Ko'pgina yozuvchilar o'z asarlarini bevosita front chizig'ida yaratdilar. Qalam va qog'oz bilan ular jangchilar bilan bir safda hujumlarda ishtioq etdilar.

Foydalangan adabiyotlar

1. Мирзаев Т. А. Ватанпарварлик Туйғуси-Олий Фазилат //Conference Zone. – 2022. – С. 52-53.
3. Мирзаев Т. А. РАЗВИТИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ У ОБУЧАЕМЫХ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА //Наука и образование сегодня. – 2022. – №. 2 (71). – С. 78-80.
3. Alfirovich M. T., Ogli S. K. S. COURAGE OF UZBEK PEOPLE IN THE BATTLE ON THE THRESHOLD OF STALINGRAD //Archive of Conferences. – 2021. – С. 100-103.
4. Ugli S. K. S. The Beginning Of World War. Reasons For Uzbekistan To Participate In This War //Zien Journal of Social Sciences and Humanities. – 2021. – T. 2. – С. 115-118.